

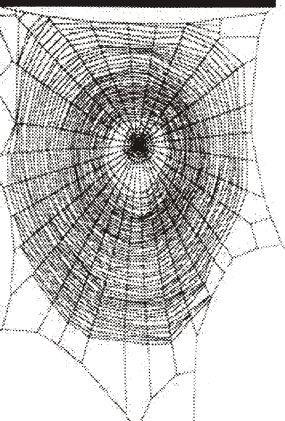
PAVOUK

Zpravodaj Arachnologické sekce České společnosti entomologické
Číslo 16 květen 2002

International Society of

ISA

Arachnology

Arachnofauna České republiky

Novým druhem arachnofauny České republiky je:

Synageles lepidus Kulczyński, 1897. Nalezl jej J. Svatoň v Bílých Karpatech, hned za hranicí se Slovenskem.

Z arachnofauny České republiky vyřazujeme dva druhy:

Lepthyphantes gregori – synonymum ke druhu *Lepthyphantes leprosus*;
Xysticus cor – MILLER (1971) uvádí pouze „snad i u nás na j. Moravě a Slovensku; nemáme žádný dokladový materiál z území republiky.

K 31. prosinci 2000, ke konci dvacátého století, jsme evidovali v naší arachnofauně 830 druhů pavouků. Tento stav je zachycen v Katalogu pavouků České republiky. Na úroveň katalogu uvádějí naše dosavadní záznamy následující změny.

Původně	Nyní
<i>Smitidion simile</i>	<i>Simitidion simile</i>
<i>Steatoda meridionalis</i> Kulczyński, 1913	<i>Steatoda meridionalis</i> Kulczyński, 1894
<i>Theridion conigerum</i> (Simon, 1914)	<i>Theridion conigerum</i> Simon, 1914
<i>B. setiger</i> (F. O. P.-Cambridge, 1894)	<i>B. setiger</i> F. O. P.-Cambridge, 1894
<i>Centromer. aequalis</i> (C. L. Koch, 1841)	<i>Centromerus brevivulvatus</i> Dahl, 1912
<i>Ceratinopsis romana</i>	<i>Styloctetor romanus</i>
<i>Ceratinopsis stativa</i>	<i>Styloctetor stativus</i>
<i>Entelecara flavipes</i> (Westring, 1834)	<i>Entelecara flavipes</i> (Blackwall, 1834)
<i>Lepthyphantes decolor</i> (Westring, 1862)	<i>Lepthyphantes decolor</i> (Westring, 1861)
<i>Lepthyphantes lepthyphantiformis</i>	<i>Lepthyphantes lepthyphantiformis</i>
<i>L. quadrimaculatus</i> Kulczyński, 1896	<i>L. quadrimaculatus</i> Kulczyński, 1898
<i>Meioneta fuscipalpus</i>	<i>Meioneta fuscipalpa</i>

<i>Neriere furtiva</i> (O. P.-Cbr., 1870)	<i>Neriere furtiva</i> (O. P.-Cbr., 1871)
<i>Pocadicnemis carpathica</i>	<i>Pocadicnemis carpathica</i>
<i>Porrhomma oblitum</i> (O. P.-Cbr., 1870)	<i>Porrhomma oblitum</i> (O. P.-Cbr., 1871)
<i>Satilatlas britteni</i> (Jackson, 1912)	<i>Satilatlas britteni</i> (Jackson, 1913)
<i>Savignya</i>	<i>Savignia</i>
<i>Syedra myrmicarum</i> (Kulczyński, 1883)	<i>Syedra myrmicarum</i> (Kulczyński, 1882)
<i>Trichoncus hackmani</i> Millidge, 1956	<i>Trichoncus hackmani</i> Millidge, 1955
<i>Typhochraestus</i>	<i>Typhochrestus</i>
<i>W. atrotibialis</i> O. P.-Cbr., 1878	<i>W. atrotibialis</i> (O. P.-Cbr., 1878)
<i>W. cuspidata</i> (Blackwall, 1833)	<i>W. cuspidata</i> Blackwall, 1833
<i>W. simplex</i> (Chyzer, 1894)	<i>W. simplex</i> Chyzer, 1894
<i>Metellina mengei</i> (Blackwall, 1869)	<i>Metellina mengei</i> (Blackwall, 1870)
na úrovni poddruhu	<i>Acantholycosa norvegica</i> (Thorell, 1872)
<i>O. ramosus</i> (Panzer, 1804)	<i>O. ramosus</i> (Martini & Goeze, 1778)
<i>Tegenaria atrica</i> C. L. Koch, 1834	<i>Tegenaria atrica</i> C. L. Koch, 1843
<i>Lathys puta</i> (O. P.-Cambridge, 1863)	<i>Lathys stigmatisata</i> (Menge, 1869)
<i>Scotina palliardi</i>	<i>Scotina palliardii</i>
<i>Cheiracanthium pennyi</i> O. P.-Cbr., 1872	<i>Cheiracanthium pennyi</i> O. P.-Cbr., 1873
<i>Clubiona frutetorum</i> L. Koch, 1866	<i>Clubiona frutetorum</i> L. Koch, 1867
<i>Clubiona germanica</i> Thorell, 1870	<i>Clubiona germanica</i> Thorell, 1871
<i>Micaria formicaria</i> (Sundevall, 1832)	<i>Micaria formicaria</i> (Sundevall, 1831)
<i>Micaria pulicaria</i> (Sundevall, 1832)	<i>Micaria pulicaria</i> (Sundevall, 1831)
<i>Micaria romana</i> L. Koch, 1866	<i>Micaria albovittata</i> (Lucas, 1846)
<i>Zelotes erebeus</i> (Thorell, 1870)	<i>Zelotes erebeus</i> (Thorell, 1871)

<i>Tibellus vittatus</i> (Thorell, 1875)	<i>Tibellus macellus</i> Simon, 1875
<i>Heriaeus graminicola</i> (Doleschal, 1852)	<i>Heriaeus graminicola</i> (Doleschall, 1852)
<i>Heriaeus mellottei</i> Simon, 1866	<i>Heriaeus mellottei</i> Simon, 1886
<i>Synaema globosum</i>	<i>Synema globosum</i>
<i>Chalcoscirtus pseudoinfimus</i>	<i>C. brevicymbialis</i> Wunderlich, 1980
<i>Dendryphantes rudis</i> (Sundevall, 1832)	<i>Dendryphantes rudis</i> (Sundevall, 1833)
<i>Heliophanus aeneus</i> (Hahn, 1831)	<i>Heliophanus aeneus</i> (Hahn, 1832)
<i>Phlegra bresnieri</i> (Lucas, 1837)	<i>Phlegra bresnieri</i> (Lucas, 1846)
<i>Pseudicius epiblemoides</i> Chyzer, 1891	<i>Pseudicius epiblemoides</i> Chyzer in Chyzer & Kulczyński, 1891
<i>Sitticus saxicola</i> (C. L. Koch, 1848)	<i>Sitticus saxicola</i> (C. L. Koch, 1846)
<i>Talavera thorelli</i> (Kulczyński, 1891)	<i>Talavera thorelli</i> (Kulczyński in Chyzer & Kulczyński, 1891)
<i>Heteropoda venatoria</i> (Linné, 1758)	<i>Heteropoda venatoria</i> (Linné, 1767)

Většinou se řídíme internetovou verzí Platnickova katalogu (PLATNICK 2002), ne však vždy. Mnohé nomenklatorické problémy jsou osvětleny v britském soupisu druhů (MERRETT & MURPHY 2000). Rod *Zygiella* je přeřazen do čeledi Araneidae. Ponecháváme nám vyhovující podobu jména „Linné,“ píšeme „De Geer.“

Abychom předcházeli omylům a překlepům, bylo by dobré do každého textu či tabulky druhová jména kopírovat ze soupisu druhů České republiky. V. Růžička vám jej pro tuto potřebu může poslat.

Dalším novým druhem arachnofauny České republiky je:

Zora distincta Kulczyński, 1915. – V Katalogu je uvedena mezi nejasnými nálezy. Zatím jsme měli k dispozici pouze doklad z Millerovy sbírky s neurčitým označením „Beskydy“. J. Buchar nyní našel záznam o nálezu tohoto druhu v pracovních zápiscích Prof. Millera v soupisu druhů z lokality na moravské straně státní hranice: 12. srpna cestou z Bílé do Starých Hamrů, sbíráno ve sphagnetech podél trati.

Popisy našich druhů

Na prvních místech v počtu popsáných druhů, které jsou v Katalogu zahrnuty do arachnofauny České republiky, se objevují hlavní osobnosti arachnologie předminulého a minulého století.

Autor	Samostatně	Se spoluautory	Celkem
O. P.-Cambridge	78	0	78
L. Koch	70	0	70
C. L. Koch	69	0	69
Simon	68	0	68
Blackwall	67	0	67
Clerck	53	0	53
Thorell	47	0	47
Walckenaer	44	0	44
Kulczyński	36	0	36
Westring	33	0	33
Wider	23	0	23
Miller	15	7	22

Až za Prof. Millerem (dvanáctý v pořadí) jsou Hahn, Sundevall, Menge, Linné, Fabricius, Latreille a další, celkem 98 autorů. Pozoruhodný je i počet druhů, které Prof. Miller popsal ve spolupráci s jinými autory – sedm, naprosté maximum.

Prvonaálezy

Nakolik je to možné, bereme v úvahu sběratele a datum sběru, nejsou-li tyto údaje k dispozici, tak nejbližší relevantní údaj – autora publikace, rok publikace ap. Jsou rozlišeny samostatné nálezy a podíl v případě, že druh byl nalezen současně několika sběrateli.

Co do počtu prvonaálezů, Prof. Miller objevil čtvrtinu druhů naší arachnofauny! Celkem se na prvonaálezech našich druhů pavouků podílelo 77 sběratelů. Čest budiž i determinátorům, kteří v materiálu sebraném někdy i laicky nové druhy pro naši arachnofaunu rozpoznali.

Leg.	Solo	Podílnictví	Celkem
F. Miller	212	1,5	213,5
F. Prach	145	0	145
A. Nosek	88	1,5	89,5
A. Palliardi	89	0	89
J. Buchar	57	0,33	57,33
J. Kratochvíl	28	1	29
E. Bárta	22	0	22
J. Martínek	17	0	17
V. Růžička	14	0,5	14,5
E. Nielsen	12	0,5	12,5

Dále ve stopách Prof. Františka Millera

„Náš Katalog“ je konečně na světě. Děkujeme všem, kteří se na jeho vydání jakkoliv podíleli, to jest úplně všem vám, členům naší Arachnologické sekce. Pokusím se zhodnotit význam Katalogu a současně bych rád řekl několik slov k cestám dalšího vývoje naší arachnologie. Katalog především rozšířil dřívější snahy o registraci poznatků o naší fauně pavouků z rámce Čech na celou republiku. Vznikla tak dosti kompletní představa o struktuře arachnofauny České republiky.

Přesto však došlo i jinak k dosti odlišné situaci oproti shrnutím poznatků o arachnofauně Čech z let 1972 (habilitace BUCHAR 1972b) a 1989 (doktorská disertace BUCHAR 1989b). V obou předchozích případech prošli téměř všichni pavouci mýma rukama. K determinaci každého vzácnějšího druhu je nezbytné se neustále vracet. Jak krásný má člověk pocit, když vynikající determinátor, jakým kolega Milan Antuš vždy byl, začne občas pochybovat i o determinaci nejhonějšiho slíďáka. To v souvislosti s tím, že bylo nezbytné velice rigorózně posuzovat všechna data, která arachnologická obec dala k dispozici. Ovšem něco jiného jsou data a něco jiného faktický materiál. S V. Růžičkou jsme se snažili veškeré možné chyby pokud možno eliminovat, především metodou síťového mapování. Všechny nevyváženosti jsme se pokoušeli kontrolovat. To je snadné u pavouků, které máte ve vlastní sbírce, ale velice nesnadné, jde-li o sbírku třetího sběratele, zejména když již vše nabíhá do situace, zda bude rukopis odevzdán včas do tisku. Jen v některých případech se to na poslední minuty podařilo: *Talavera thorelli* a *Haplodrassus minor* z podhůří

Krušných hor (kolega Bryja), *Mioxena blanda* (kolega Dolanský). Omlouvám se všem, kterým jsme z těchto důvodů některý sporný údaj nezaknihovali. Není však nic ztraceno, jak vyplývá z dalšího.

Prof. Miller vytvořil dokonalý klíč, naše generace katalog, jehož hlavním cílem bylo shromáždit informace z největšího možného počtu polí. Co bude úkolem generace nastupující? Řekl bych sice, že si tato generace svoje úkoly stanoví sama, ale přesto nebude na škodu, když o nich pohovoříme. Pochybuji, že to bude pouhé zahušťování informací na další a další pole sítě. Nelze přitom nikomu zakazovat, aby neorganizoval sběry na dosud neprobádaných polích. V tom problému nevidím. Ten spočívá jinde. Když projíždíte kurzorem po více než 100 tisících řádků, v nichž jsou všechny informace uloženy, tak nemůžete nemít pocit, že je zapotřebí něco udělat pro zvýšení kvality ekologických dat.

- Mnohé údaje jsou velice kusé (jen místo nálezu).
- Mnohé údaje vycházejí z úlovku jednotlivých exemplářů (to s sebou vždy může nést fenomen náhodné přítomnosti na daném místě).
- Často není činěn rozdíl mezi tím, zda údaj pochází z okraje lesa, kde žije větší množství druhů, nebo v jeho lůně (to je jen nejsnáze znázornitelné dilema, existuje nekonečná řada dalších, např. byl-li jedinec nalezen na kmeni stromu nebo na listech; při smýkání zpravidla nevnímáme polohu sítě, tím méně vždy získáme samici z nitra zapředěného listu atp.).
- Často byl údaj získán metodou hromadného sběru (zemní pasti, smyk, sklepávání atp.) bez možnosti pítit se po tom, co na tomto místě onen exemplář ve skutečnosti kutil. Zejména když čtenář, na rozdíl od sběratele, nemá ani tu nejmenší možnost vybavit si něco z okolností, za nichž bylo sbíráno.

Budoucnost by měla směřovat ke sběru takových dat, která co nejvíce vypoví o projevených ekologických nárocích. Především je záhodno ustoupit, pokud to je možné, od hromadného sběru materiálu, a nahradit ho cíleným sběrem informací. To by mělo být uplatňováno i při publikování výsledků. Výsledky by měly být uváděny nikoliv pouze formou tabulek, ale s podrobným popisem okolností, za nichž byl pavouk uloven.

Zejména bude důležité věnovat pozornost druhům označeným v Katalogu jako vzácné a velice vzácné. A vůbec u všech druhů je třeba charakterizovat podmínky, za jakých se ten který druh chová jako populace. Např. velice vzácná *Pardosa ferruginea* byla až na jedinou výjimku dosud nacházena jen v jednotlivých exemplářích. Pouze na neužívané lesní cestě na Ždánidlech (Šumava) bylo nalezeno místo, kde se vyskytovalo větší množství samic s kokony a několik samců. Naopak hojný druh, jakým je *Linyphia triangularis*, bude v lesním podrostu nahrazen sítěmi jiného druhu v jiné výšce od země, nebo s jiným systémem výskytu atp. K tomu všemu je třeba využívat podkladů publikovaných v katalogu a diskutovat rozdíly. Jinými slovy, každá faunistická práce zkušeného arachnologa by měla více vycházet z námahy zrakových orgánů, než z mechanické práce rukou (i když nelze v konkrétních případech opomíjet kvantitativní charakter sběru dat).

Přesnější klasifikace ekologických nároků tak spočinou na přesnějších vhodně publikovaných podkladech. Pak bude dobře využitelná i vynikající barevně vyjádřená klasifikace kolegy Kasala. Současně si dovoluji tvrdit, že lépe než přejímat komputerní data jednotlivých arachnologů do jednotné databáze, by bylo vycházet z jasně publikovaných dat takovým způsobem, jak jsem o tom právě hovořil. Při tomto typu publikací vznikne ještě jeden systém ověřování správnosti determinace. Kromě polohy v mapovací síti, též ekologické zvláštnosti jednotlivých druhů. Každá publikovaná práce by měla vyvolat kritickou diskusi, posuzující a v zápětí prověřující jak správnost determinace jmenovaných druhů, tak i komplexnost získaných údajů. I zde je nezbytné se neustále učit. Navíc lze předpokládat, že tzv. „protokratické“ druhy se objeví na nově vytvářených typech stanovišť (výsypky, popílkoviště atp.), byť by se na některých z nich nemohly úspěšně rozmnožovat.

Připomeňme si, kolikrát profesor Miller navštívil lokalitu, kde zatím našel jen jedno pohlaví podezřelého druhu. Po jeho vzoru by i nová generace arachnologů jednadvacátého století měla hledat ty nejlepší způsoby získávání dat o ekologických nárocích pavouků. Pozorování pavouků v zajetí nemůže plnohodnotně nahradit výsledky získané v přirozeném prostředí. Např. *Pisaura mirabilis* si staví v epruvetě malou pavučinku, kterou obývá.

Další potřebná zásada: Vždy publikovat náčrty nebo fotografie diagnosticky významných struktur nově zjištěných druhů pro faunu České republiky. Jejich počet bude ještě dlouho stoupat. Např. všichni ti, kteří zařadili do databáze druh *Sitticus rupicola* z nížin, mají zřejmě nový druh pro naši faunu *Sitticus inexpectus* (viz LOGUNOV & KRONESTEDT 1997, *Bull. Br. arachnol. Soc.* 10 (7): 225–233).

Doposud prvním prokazatelně novým druhem popsáným českým badatelem z území Čech byla *Kratochviliella bicapitata* Miller, 1939. Nevíme však, kolik nových druhů bylo popsáno z našeho území již předtím. I to je také jeden úkol pro novou generaci. V r. 1838 byl např. slavným německým arachnologem C. L. Kochem popsán druh *Harpactea lepida*, a to podle materiálu od Karlových Varů.

Výňatky z přednášky J. Buchara přednesené na výjezdním semináři na Krivoklátě dne 13. dubna 2002

Co dál?

Tak jako se neuzavřela československá arachnologie vydáním Millerova klíče, neuzavře se česká arachnologie vydáním Bucharova-Růžičkova katalogu. Budeme pokračovat ve svém bádání, ale některé body si můžeme připomenout, konkretizovat.

- Do poslední chvíle jsme při práci na katalogu nepolevovali v kontrole všech údajů. Vypustili jsme mnoho dat, která byla pochybná či mylná, ale je možné, že jsme při tom vypustili i nějaký údaj validní. To vše je třeba nyní dořešit, aby v databázích nezůstaly některé údaje mylné, které by při příštím souhrnném zpracování mohly zkreslit

rozsíření druhů na našem území, a aby tam některé správné údaje naopak nescházely. Opravte si, prosíme, ve svých databázích vše, na co jste byli v poslední době upozorněni. Přineste J. Bucharovi pro kontrolu vše, co bylo zpochybněno, ale o čem jste přesvědčeni, že je určeno správně. Po ověření sporných materiálů uvádějte v databázi poznámku (např. „det. JB“).

- Vynasnažte se uložit vše, co jsme dosud uložit nestihli. Ideální je být v současnosti, ukládání aktuálních dat už tolik času nezabere. Čím větší bude časová prodleva ukládání, tím hůře se budeme ke starším záznamům vracet. Ukládejme průběžně každý dál do své databáze. Když jednou za čas pošlete databázi V. Růžičkovi, budete mít jistotu, že jsou údaje zazálohovány.

Databázi s kompletní sadou údajů, na nichž je založen Katalog, vám V. Růžička může poslat – jenom se ozvěte a připojte informaci, ve které verzi databáze Access momentálně pracujete (databáze je vytvořena v programu Access 2000, lze ji však vyexportovat ve starší verzi).

Získáte-li o některém druhu podstatné nové údaje, a budete-li chtít vytvořit aktuální mapu rozšíření, V. Růžička vám může mapy v úpravě, jaká je použita v Katalogu, vytvořit.

Doplňujeme citace prací u nálezů, které jsou publikovány.

- Evidujeme nepřerušene českou arachnologickou bibliografií tak, jak je pojata v Katalogu. Tam je podchyceno 660 publikovaných položek. Pokud byste chtěli mít tuto bibliografii vytištěnou zvlášť, V. Růžička vám ji může v elektronické podobě poslat. Soubor je vytvořen v editoru WordPerfect, může být poslán jako tiskový soubor pro HP 4P, lze jej poslat ve formátu rtf.

Separáty prací pošlejte V. Růžičkovi, v případě lokálních materiálů dejte někdy k nahlédnutí i originální svazek pro upřesnění bibliografických údajů. V. Růžička zajistí koncem každého roku i předání údajů o našich publikacích ISA.

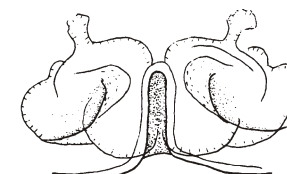
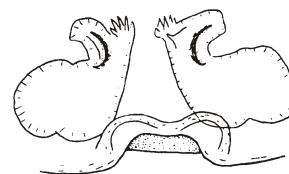
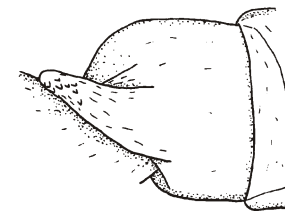
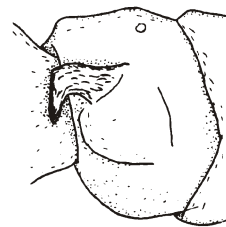
- Komukoliv z nás se může stát, že se studiem pavoukovců skončíme. V tom případě vás prosíme, abyste nás informovali. Nemá-li pro vás již zasílání materiálů Arachnologické sekce smysl, tak vám je zasílat nebudeme. Vynasnažte se uspořádat své sběry a dát je některému činnému kolegovi či do Národního muzea, aby byl váš dokladový materiál k dispozici arachnologům příštích generací.

VR

Zaostřeno na...

Posledním zjištěným druhem zahrnutým do Katalogu je *Synageles lepidus*. Jeho výskyt zjistil J. Svatoň v Bílých Karpatech. Prověřte své nálezy blízké příbuzného druhu *S. venator* z Moravy, je možné, že *S. lepidus* zatím unikl naší pozornosti a přehlédli jsme jej. Rozlišení samečků je jednoduché, tibiální apofýza *S. venator* je zahnutá ventrálním směrem, dolů, tibiální apofýza *S. lepidus* je zahnutá dorsálním směrem, nahoru. Rozlišení samiček již tak jednoduché není, v zobrazení epigyny nalézáme mezi jednotlivými autory

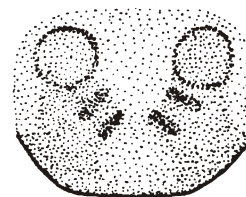
značné rozdíly. Nejlépe kreslí epigynu i vulvu (jejíž preparát řeší problém zcela jednoznačně) obou druhů THALER (1983), obrázek makadla a epigyny *S. lepidus* uvádějí SVATOŇ *et al.* (2001). Uvádíme Thalerovy obrázky retrolaterálního pohledu na tibií makadla a ventrálního pohledu na epigynu.

Synageles venator

Synageles lepidus

Jedněmi z nejčastěji neurčitelných samiček jsou samičky drobného druhu *Asthenargus helveticus*. MILLER (1971) ani WIEHLE (1960) jej nekreslí. Kresba v klíči středoevropských pavouků (HEIMER & NENTWIG 1991) (obr. 1) je dosti zavádějící, je to snad velmi nezvyklý pohled na vyvrácenou plošku epigyny kaudálním směrem vzhůru nohama. Epigynu tvoří vyčnívající stříška, která se, jistě, špatně kreslí, mnoho záleží na tom, jak je epigyna vyhrzlá, tedy na úhlu pohledu. Nejlépe ji vystihuje MILLER (1938a) (obr. 2).

Obr. 1

Obr. 2

Pozor při určování druhů rodu *Tapinocyba* podle klíče středoevropských pavouků (HEIMER & NENTWIG 1991). V klíči samců na str. 252 jsou zcela zpřeházené odkazy a obrázky druhů *affinis a insecta*. Srovnajte si vše s obrázky Wiehleho (WIEHLE 1960), odkud je většina ilustrací překreslena. Při nejistotě o tvaru apofýz poslouží velmi dobře tvar klypeu, jímž se *insecta* výrazně liší od ostatních druhů, jak na to upozorňují WIEHLE (1960) i MILLER (1971).

Kromě nám dobře známého druhu *Crustulina guttata* se v Evropě na močálech může vyskytovat vzácná *Crustulina sticta*. Oba druhy zobrazuje ROBERTS (1995), případné nálezy z mokřadních stanovišť by zasluhovaly revize.

Veškeré exempláře *Sitticus rupicola* z nížin, tedy kromě nálezů v Krkonoších, dejte, prosíme, k prověření druhové příslušnosti J. Bucharovi.

Arachnologická bibliografie

- BRYJA V. 1999: Araneida. In OPRAVILOVÁ V., VAŇHARA J. & SUKOP I. (eds), Aquatic invertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO. *Folia Fac. Sci. Nat. Univ. Masarykianae Brunensis, Biologia* **101**: 107–109.
- BUCHAR J. 2001: Two new species of the genus *Alopecosa* (Araneae: Lycosidae) from south-eastern Europe. *Acta Univ. Carolinae – Biologica* **45**: 257–266.
- BUCHAR J. & THALER K. 2001: Lycosidae aus dem Nepal-Himalaya: IV. *Arctosa raptor* (Kulczynski 1885), eine bemerkenswerte hochalpine Art aus dem Dhaulagiri-Massiv (Araneae, Lycosidae). *Senckenbergiana biol.* **81**: 55–59.
- DOBROUKA L. J. 2001: *Pseudicius epiblemoides* (Araneae: Salticidae) in Central Europe. *Arachnol. Mitt.* **22**: 50–54.
- FOJTOVÁ H. 1999: *Charakteristika vybraných společenstev bezobratlých lužního lesa v závislosti na změnách vodního režimu [A characterization of selected groups of invertebrates in floodplain forest in dependence on changes of water regime]*. BSc thesis, Mendel University of Agriculture and Forestry, Brno, 92 pp. (in Czech).
- GRIM T. 1997: *Vliv mláďáka kukačky obecné (Cuculus canorus) na potravní chování rákosníka obecného (Acrocephalus scirpaceus) [The influence of a nestling of Cuculus canorus on the feeding behavior of Acrocephalus scirpaceus]*. BSc thesis, Masaryk University, Brno, 115 pp. (in Czech).
- HAJER J. 2001a: Notes on the domed webs and protective silk of the spiders of the family Pholcidae (Araneae). *Acta Univ. Purkyniana, Biologica* **5**: 5–21.
- HAJER J. 2001b: Pavoučí kokony – hedvábná ochrana vajíček a embryí [Spider cocoons—a silky protection of eggs and embryos]. *Živa* **49**: 220–223 (in Czech, English summary).
- HAJER J. & RŮŽIČKA V. 2001: Pavouci (Araneida) [Spiders]. In ŠUTERA V., KUNCOVÁ J. & VYSOKÝ V. (eds.), *Labe. Příroda dolního českého úseku řeky na konci 20. století [Labe. Nature of the lower Czech section of a river at the end of 20th century]*. AOS Publishing, Ústí nad Labem, pp. 89–90 (in Czech).

HOLEC M., ŠLACHTA M. & BOHÁČ J. 2001: Příspěvek k poznání fauny pavouků (Araneae), střevlíků (Carabidae) a drabčů (Staphylinidae) pobřežních porostů rybníku Nesyt na jižní Moravě (Česká republika). Contribution to the knowledge of spiders (Araneae), ground beetles (Carabidae) and staphylinid beetles (Staphylinidae) of littoral vegetation of the Nesyt fishpond in South Moravia (Czech Republic). *Sborník Přírodovědného klubu v Uh. Hradišti* **6**: 69–77 (in Czech, English summary).

KOVAŘÍK F. 2001: *Chov sklípkanů [Rearing tarantulas]*. Madagascar, Jihlava, 112 pp. (in Czech).

KŮRKA A. 1992: K šedesátinám docenta RNDr. Jana Buchara, DrSc. [To sixtieth of docent RNDr. Jan Buchar, DrSc.]. *Živa* **40**: 140 (in Czech).

MAJKUS Z. (ed.) 2001a: Pavouci Hostýnských vrchů. Výsledky arachnologické exkurze Hostýnské vrchy 1999. The spiders of the Hostýnské vrchy hills. Arachnological excursion in the Hostýnské vrchy hills. *Sborník Přírodovědného klubu v Uh. Hradišti* **6**: 86–96 (in Czech, English summary).

MAJKUS Z. 2001b: Pavouci ve městě. Spiders in towns. *Acta Fac. Rer. Nat. Univ. Ostraviensis, Biologica–Ecologica* **8**: 141–147 (in Czech, English summary).

PEKÁR S. 2000: *Biologie našich mravčích a pavův v sadoch [Biology of zodariid spiders and spiders in orchards]*. PhD thesis, Charles University, Praha, 107 pp. (in Slovak).

ŘEZÁČ M. 2001: Nové údaje o některých pozoruhodných pavoucích (Araneae) z České republiky. New records of some remarkable spiders (Araneae) from the Czech Republic. *Muzeum a současnost, ser. natur.* **15**: 8–12 (in Czech, English summary).

RŮŽIČKA V. 2001: Araneae. In BOSÁK P. & VAŠÁTKO J. (eds), Czech Republic. In JUBERTHIE C. & DECU V. (eds), *Encyclopaedia Biospeleologica, Tome III. Sociétés de Biospéologie, Moulis and Bucarest*, p. 1414.

STARĘGA W., MAJKUS Z. & MISZTA A. 2001: Czerwona lista pajaków (Araneae) Górnego Śląska. Red List of Upper Silesian spiders (Araneae). *Raporty Opinie* **5**: 8–36 (in Polish, English summary).

Ve zpravodaji Pavouk č. 14 je uvedeno chybné datum u práce Hajera a Erharta. Správná citace je:

HAJER J. & ERHART J. 2001: Hedvábný noční rituál osminohého tkalce [Silk night ritual of eight-legged weaver]. *Vesmír* **80**: 282–287 (in Czech).

Takto (ve vytištěné pracovní verzi a v dodatcích publikovaných ve zpravodaji *Pavouk*) je česká arachnologická bibliografie, čítající 660 publikovaných položek, podchycena v Katalogu pavouků České republiky. Dalšími položkami již začneme naplňovat dodatek k této bibliografii.

BUCHAR J. & RŮŽIČKA V. 2002: *Catalogue of spiders of the Czech Republic*. Peres, Praha, 351 pp.

JELÍNEK A. 2001: Rozšíření teplomilných druhů pavouků (Araneae) v údolí řeky Jihlavy na Českomoravské vrchovině. Distribution of thermophilous spiders (Araneae) in the

Jihlava river valley of the Bohemian-Moravian Highland. *Vlastivědný sborník Vysočiny, Oddíl věd přírodních* **15**: 333–357 (in Czech, English summary).

KOLEŠKA Z. 1979: Seznam biografii československých entomologů: Bárta Emanuel [A survey of biographies of Czechoslovak entomologists: Bárta Emanuel]. *Zprávy Čs. spol. entom.* **15**: 6 (in Czech).

KOLEŠKA Z. 1989: Seznam biografii československých entomologů: Palliardi Anton Alois, Med. Dr. [A survey of biographies of Czechoslovak entomologists: Palliardi Anton Alois, Med. Dr.]. *Zprávy Čs. spol. entom.* **25**: 375–376 (in Czech).

PEKÁR S. & KRÁL J. 2001: A comparative study of the biology and karyotypes of two central European zodariid spiders (Araneae, Zodariidae). *J. Arachnol.* **29**: 345–353.

ŘEZÁČ M. 2002a: *Ekologie, rozšíření a karyologie druhů rodu Atypus (Araneae, Atypidae) v Čechách [Ecology, distribution and caryology of Atypus-species (Araneae, Atypidae) in Bohemia]*. MSc. thesis, Charles University, Prague, 136 pp. (in Czech).

ŘEZÁČ M. 2002b: *Sitticus distinguendus* and *Zodarion italicum*, two spider species recently found in Bohemia, Czech Republic (Araneae: Salticidae, Zodariidae). *Acta Univ. Carolinae – Biologica* **45** [2001]: 295–298.

RŮŽIČKA V. 2002: Communities of spiders (Arachnida) in the wet meadows. In KVĚT J., JENÍK J. & SOUKUPOVÁ L. (eds), *Freshwater wetlands and their sustainable future*. ● Man and the Biosphere Series **28**. Unesco and Parthenon Publishing, Paris, New York and Lancaster, pp. 373–381.

SVATOŇ J. 2001: Fauna pavouků (Araneae) NPR Velký Špičák. Spiders (Araneae) of the National Nature Reserve Velký Špičák. *Vlastivědný sborník Vysočiny, Oddíl věd přírodních* **15**: 183–197 (in Czech, English summary).

SVATOŇ J., GAJDOŠ P. & PEKÁR S. 2001: Spiders (Araneae) of the Biele Karpaty Mountains. In *Biodiversitas Slovaca*. Nitra, pp. 16–61.

SVATOŇ J., PEKÁR S. & PRÍDAVKA R. 2000: *Xysticus slovacus* sp. n., a new thomisid spider from Slovakia (Araneae: Thomisidae). *Acta Univ. Carolinae – Biologica* **44**: 157–162.

SVATOŇ J., PRÍDAVKA R. & PEKÁR S. 2002: Two spider species new to Slovakia (Araneae: Theridiidae, Salticidae). *Acta Univ. Carolinae – Biologica* **45** [2001]: 299–302.

Nové knihy

BUCHAR J. & RŮŽIČKA V. 2002: *Catalogue of spiders of the Czech Republic*. Peres, Praha, 351 pp.

Katalog spatřil po šesti letech práce světlo světa. Na pultech knihkupectví se objevilo i druhé vydání úspěšné publikace

BUCHAR J. & KŮRKA A. 2001: *Naši pavouci [Our spiders]*. Academia, Praha, 163 pp. (in Czech).

Databáze

U druhu *Oedothorax gibbosus* přestaneme rozlišovat formy *gibbosus* a *tuberosus*. Přejmenujte si záznamy v tabulce **KartotXY** a zrušte v tabulce **Druhy** položku *Oedothorax gibbosus* f. *tuberosus*. Všechny dosavadní záznamy s rozlišením forem samců jsou pro potřebu ev. dalšího studia uloženy ve zvláštní tabulce.

V tabulce **Obce** má být: „Louňovice pod Blaníkem“, a ne „Luňovice“
„Žďár nad Sázavou, č. o. Sazomín“ a ne „Sazozomín“
„Žďár nad Sázavou, č. o. Radonín“ a ne „Radotín“
„Fulnek, č. o. Jestřabí“ – krátce
„Letohrad“ a ne „Lethorad“

JS, JD & VR

International Society of Arachnology

Mezinárodní arachnologická organizace má své logo, které vidíte na titulní straně tohoto čísla zpravodaje. Je na něm použita kresba pavučiny S. Zschokkeho.

Korespondentem ISA za Českou republiku je od roku 2002 V. Růžička. Jemu, prosíme, pošlete své publikace s přesnými bibliografickými údaji, ať mohou být poslány do centrální evidence ISA a uveřejněny v „*Liste des Travaux Arachnologiques*.“

Literatura

The Journal of Arachnology – odebírá jej od letošního roku S. Pekár.

Exkurze

V údajích o exkurzích byly opomenuty exkurze pořádané v roce 2000:

9.–11. června 2000 Krušnohoří

23.–25. června 2000 Český les

Semináře

33 27.–29. dubna 2001. Informačně-vzdělávací a výchovné středisko správy CHKO Křivoklátsko, Křivoklát. ● J. Dolanský: Check-listy pavouků evropských zemí. ● P. Kasal: Odborný program 19. Evropského arachnologického kolokvia v Åarhusu. ● J. Buchar: Zoogeografické otázky arachnofauny České republiky. ● A. Kůrka: Radosti

a strasti přípravy české nomenklatury pavouků. ● V. Růžička: Prvonaálezy v arachnofauně České republiky. ● V. Růžička: Harmonogram dokončení Katalogu pavouků České republiky. ● I. Chvátalová: Pavouci Velké kotliny v Jesenících. ● I. Fenclová: Výsledky arachnologické exkurze do Českého lesa. ● V. Bryja: Výsledky arachnologické exkurze na Moravu. ● M. Chochel: *Uloborus plumipes* ve sklenících tušimické firmy TU-FLOR. ● J. Hajer: *Argyrodes gibbosus* a jeho kokony. ● L. Kubcová: Obrázky z Říše středu.

34 22. září 2001. Západočeské muzeum, Plzeň. ● J. Buchar: Několik poznámek k síťovému mapování v Katalogu. ● M. Řezáč: Pavouci okolí Drákulova hradu. ● I. Fenclová: Pavouci některých chráněných území v Českém lese. ● J. Buchar: Shrnující informace o výskytu štírů v Čechách. ● Determinace problematických druhů pavouků.

35 7. prosince 2001. Přírodovědecká fakulta Ostravské univerzity, Ostrava. ● Stav prací na Katalogu, revize a redeterminace sporného materiálu. Demonstrace nových a zajímavých nálezů.

36 12.–14. dubna 2002. Informačně-vzdělávací a výchovné středisko správy CHKO Křivoklátsko, Křivoklát. ● P. Gajdoš & J. Svatoň: Nejnovější poznatky o arachnofauně Slovenska. ● P. Gajdoš & J. Svatoň: Fauna pavouků Ramsarské lokality NPR Parížske močiare. ● J. Buchar: Millerův odkaz pro 3. tisíciletí. ● V. Růžička: Katalog pavouků České republiky. ● P. Kasal: Grafická reprezentace ekologických nároků pavouků. ● V. Bryja: Pavouci devastovaných biotopů. ● V. Holá & V. Hula: Arachnofauna Přírodního parku Vyšebrodsko. ● J. Hajer: *Trogloneta granulum* a její kokon: mikrostruktura, ultrastruktura, péče o kokon a embryonální vývoj. ● J. Dolanský: Tipy pro determinátory. ● A. Kůrka & I. Chvátalová: Dojmy z výpravy do pustin Západní Austrálie.

Pavouk. Zpravodaj Arachnologické sekce České společnosti entomologické. Číslo 16.
Vydává: Arachnologická sekce České společnosti entomologické.
Odpovědný redaktor: RNDr. Vlastimil Růžička, CSc.
Adresa redakce: Entomologický ústav AV ČR, Branišovská 31, 370 05 České Budějovice.
Zpracováno editorem WordPerfect, vtištěno písmem Times New Roman.
Titulní strana: Znak Mezinárodní arachnologické společnosti.
Vychází nepravidelně. Toto číslo vychází v květnu 2002.